

Geachte nabestaanden,

Op 25 november van dit jaar heb ik het commando over de Onderzeedienst overgenomen van KTZ Jeroen van Zanten. Jeroen gaat een ontzettend mooie functie bekleden bij de NAVO en ik wil hem ook via deze weg heel hartelijk bedanken voor zijn inzet, energie en creativiteit als Commandant Onderzeedienst de afgelopen drie-en-een-half jaar. Ik hoop u de komende jaren even goed als Jeroen van dienst te mogen zijn. Ik kijk er naar uit u binnenkort te ontmoeten.

Het jaar 2024 is alweer bijna voorbij. Er is dit jaar veel gebeurd. Tijd dus, om u weer eens bij te praten over wat zoal rond de verloren gegane onderzeeboten heeft plaatsgevonden.

Uiteraard wil ik Jouke Spoelstra, Stef van der Velden en Toon Mariën heel hartelijk danken voor het samenstellen van deze nieuwsbrief en dat geldt natuurlijk ook voor alle mensen die er aan hebben bijgedragen. Ik heb de brief met veel interesse gelezen en ik vind het heel bijzonder dat de nabestaanden van de onderzeedienst na al die jaren nog zo'n actieve en betrokken gemeenschap is. Ik ben enorm trots dat ik als Commandant Onderzeedienst daar een klein onderdeel van mag zijn.

Herdenkingen in het afgelopen jaar.

27 februari vond de herdenking van de Slag in de Javazee in Den Haag plaats. De Stichting Nabestaanden Onderzeeboten was voor deze gelegenheid uitgenodigd en het bestuur was daar aanwezig.

Op 28 februari was in de tuin van het Koninklijk Instituut voor de Marine bij het daar geplaatste borstbeeld van Schout bij Nacht Karel Doorman eveneens een herdenking georganiseerd. Hier was het projectteam van de O 13 (Jouke Spoelstra en Stef van der Velden) bij aanwezig. Zeer indrukwekkend en met een grote opkomst aan nabestaanden, inwoners en leerlingen van scholen uit Den Helder. Bijzonder was hier het ontstane contact met een nabestaande van een Javazee slachtoffer, de heer Jan Talens uit Den Helder.

Hij heeft in de loop der jaren een bijzonder archief samengesteld over zijn jeugd in Soerabaja, welke een indrukwekkend tijdsbeeld oplevert. Om dit voor het nageslacht te behouden heeft Stef inmiddels een groot deel onderzeedienst gerelateerde informatie gedigitaliseerd.

Borstbeeld SBN Doorman

Kranslegging bij het borstbeeld (Foto's Jouke Spoelstra)

Op 4 mei vond de herdenking bij het Monument voor de Gevallen bij de Onderzeedienst 1940-1945 plaats.

Een wederom drukbezochte 4 mei herdenking bij de Onderzeedienst

(Foto's Peter Penders)

In navolging van de Dundee herdenkingen is er het afgelopen jaar gekozen om alle namen op het monument voor te lezen (de zogenaamde Roll Call). Dit tot grote waardering van alle nabestaanden en wellicht gaat dit een vast onderdeel worden van de jaarlijkse herdenking.

Jammer genoeg werkte de techniek niet mee en kon de herdenking niet online meebeleefd worden. Beseffend dat vele nabestaanden niet (meer) in staat zijn helemaal naar Den Helder af te reizen bestaat er een grote behoefte aan het online kunnen volgen van de herdenking. Hopelijk zal dit de eerstvolgende keer wel weer mogelijk zijn.

ISA bijeenkomst in Ierland

Van 25 tot 26 mei was de jaarlijkse ISA bijeenkomst die deze keer in Ierland werd gehouden. Helaas was daar door verschillende oorzaken geen deputatie vanuit Nederland bij aanwezig.

Herdenking bij het International Submarine Memorial in Dundee

Op 7 september was de jaarlijkse herdenking bij het Internationaal Submarine Memorial in Dundee (Schotland). Deze keer bestond de Onderzeedienst afvaardiging uit een drietal bemanningsleden van onze onderzeeboten. Zij legden namens de onderzeedienst kransen bij de gedenksteden van de O 13 en O 22. Ook werd de herdenking bijgewoond door ds. Hilbrand van Eeken (VL0P OZD) en Stef van der Velden. Als altijd was ook de familie Rietveld, woonachtig in Schotland, aanwezig.

Internationaal Submarine Memorial in Dundee (Foto's Stef van der Velden)

Tevens is een bezoek gebracht aan een tweetal graven van oud-onderzeedienst opvarenden die gedurende de oorlogsjaren in Schotland door ziekte zijn overleden. Zij hadden hun laatste rustplaats gevonden op twee Commonwealth begraafplaatsen in Schotland. Het betrof hier de graven van de KPL-monteur Wouter Engelhart (geb. 11 juni 1916 te Velsen) en de milicien stoker Herman Eekman (geb. 1 jan 1912 te Vlissingen).

Graven Engelhart en Eekman op Common Wealth Cemeteries in Dumferline en Dundee.

(Foto's Stef van der Velden)

Beide opvarenden staan nog niet bijgeschreven op ons monument maar dat gaat alsnog gebeuren. Voortdurend archiefonderzoek door de Traditiekamer van de Onderzeedienst en Dhr. Tonny Froma, zorgt ervoor dat er nog steeds namen van onderzeedienst geplaatsten boven water komen en een plek dienen te krijgen op het monument. Dit wordt onder meer in samenspraak met het Nationaal Instituut voor Maritieme Historie en de Stichting Nabestaanden Onderzeeboten 1940-1945 gedaan.

De Onderzeedienst is voornemens om in de toekomst zo veel mogelijk informatie achter de personen op het monument, ook bij het monument beschikbaar te krijgen. Gedacht moet worden aan een of meerdere informatiezuilen nabij het monument.

Hopelijk krijgt de Traditiekamer nog meer informatie van u als nabestaanden. Dit om zoveel als mogelijk verhalen, foto's, anekdotes uit de overlevering te bewaren voor de toekomst.

Veel van deze informatie komt veelal uit het opruimen van zolders en zaken uit nalatenschappen. U mag dit wederom zien als een oproep om zoveel als mogelijk informatie aan te leveren. Veel is al beschikbaar maar nooit genoeg om in de toekomst alle verhalen te kunnen blijven vertellen.

Email: Traditiekamer.ozd@gmail.com of Traditiekamer.Onderzeedienst@mindef.nl

Ook kan er gebruik gemaakt worden van de website van de Stichting Nabestaanden Onderzeeboten 1940-1945. Deze bevat ook persoonlijke herdenkings-pagina's om korte verhalen achter de personen achter te laten.

Website: <https://onderzeeboot.org>

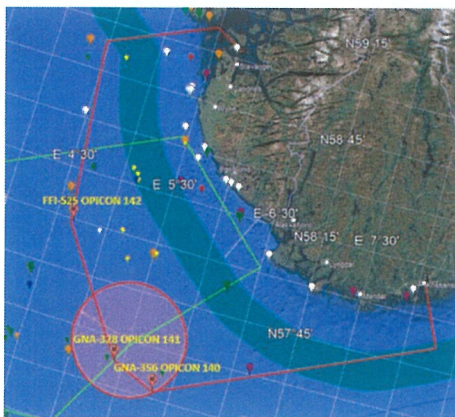
Zoektocht O13

In het kader van de zoektocht naar Hr.Ms. O 13 is in week 38 (16 tot en met 20 september) een drietal wrak locaties onderzocht.

Dit onderzoek is in samenwerking met Zr.Ms. Mercurus en een Advanced Search Equipment Team van de Mijndienst uitgevoerd. Hierbij is gebruikgemaakt een sidescan sonar.

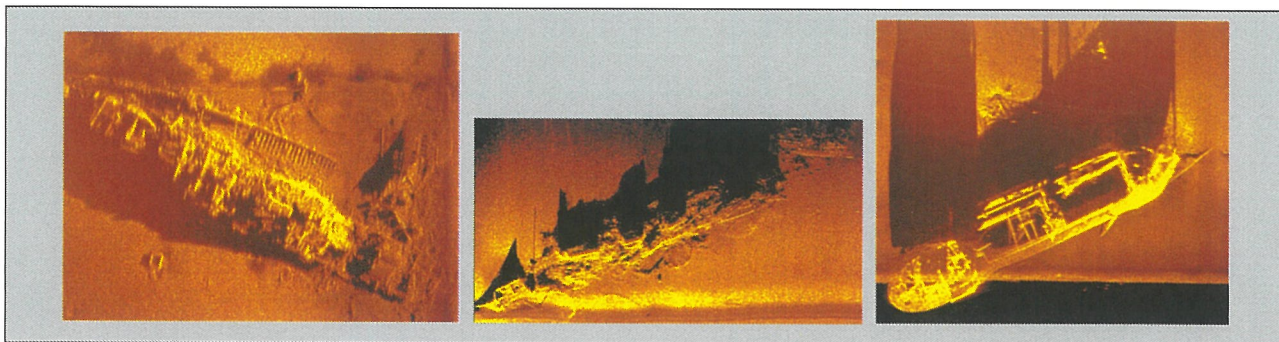

Het gebied van de wraklocaties is in het gebied waar mogelijk de O 13 gevonden zou kunnen worden. Een tweetal wraklocaties in het beoogde patrouillegebied van de O 13 en één wraklocatie welke mogelijk op de terug route naar Dundee zou kunnen liggen.

De gevonden wrakken blijken geen onderzeeboot te zijn. De zoektocht naar Hr.Ms. O 13 gaat onverminderd voort.

Hieronder een impressie van de aangetroffen wrakken.

(Foto's Toon Mariën)

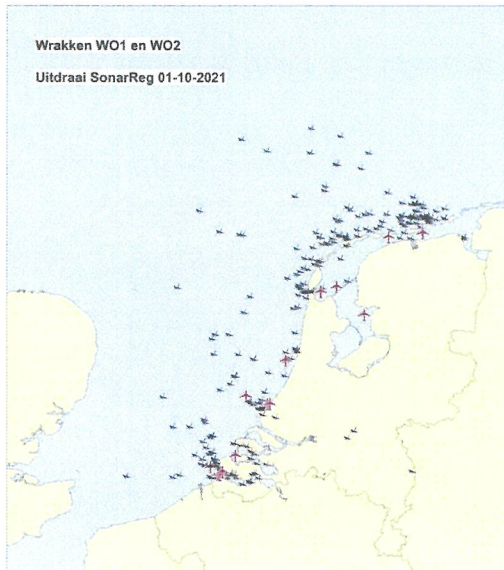
Bovenstaande betreft GNA 356. De classificatie is nog niet afgerond. Het betreft hier mogelijk een torpedo boot uit WO1

Bovenstaande betreft GNA 328. De classificatie is nog niet afgerond. Het betreft ook hier mogelijk een torpedo boot uit WO1

Bovenstaande betreft FFI 525. Het betreft hier een Coaster met twee ruimen met kranen. We hebben wat aanwijzingen welk schip het zou kunnen zijn maar identificatie loopt nog.

Oorlogswrakken inventarisatie

Samen met Rijkswaterstaat, als belangrijke beheerder van een wrakkendatabase op het Nederlands Continentaal Plat, wordt nog steeds gewerkt aan het opstellen van een zo compleet mogelijke database van oorlogswrakken. Dit project vordert gestaag en hiermee hopen we inzicht te krijgen in het aantal en de toestand van oorlogswrakken in het Nederlands deel van de Noordzee. Door dit vervolgens te combineren met vergelijkbare ervaringen van de andere kuststaten leren we veel over de degradatie ten gevolge van erosie en corrosie van die wrakken op de zeebodem. Ook verschijnen of verdwijnen wrakken ten gevolge van zandverplaatsing op de zeebodem. Op zijn beurt kan dit weer worden gebruikt voor een beleidsplan ten aanzien van oorlogswrakken elders in de wereld.

Overzichtsafbeelding van oorlogswrakken op het NCP (Afb. Jouke Spoelstra)

Oorlogswrakken in De Oost

In juni en juli 2024 heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed samen met de Defensie Duikgroep verder onderzoek uitgevoerd op de wrakken van de K XVI en de O 20. Hierbij werd helaas geconstateerd dat het wrak van de K XVI geheel verdwenen is. Het wrak van de O 20 is gelukkig nog aanwezig. Onderzocht wordt hoe dit wrak het best kan worden beschermd.

Afbeelding van Nederlandse Onderzeebootwrakken in De Oost (Afb. Jouke Spoelstra)

Op 14 september zijn de nabestaanden over de expeditie geïnformeerd en konden vragen worden gesteld aan de expeditieleden.

Expeditieleider prof. Martijn Manders onderzoek K XVI en O20 geeft tekst en uitleg over de wrakken van de K XVI en de O20. (Afb. RCE)

Projectteam zoektocht O13

Door de jaren heen hebben diverse wijzigingen in de samenstelling van het O 13 zoektocht team plaatsgevonden. Omstreeks 2006, bij een hernieuwde start van de zoektochten naar de O 13, bestond het projectteam voor het merendeel van de tijd uit één persoon. Hierdoor bestond er een “single point of failure”. Enkele jaren terug is daarom dan ook besloten om een “assistent-projectleider” aan te stellen.

Binnen de onderzeedienst bestond al langere tijd de wens om dit project structureel bij de Onderzeedienst te beleggen. Door het besluit van de Onderzeedienst in 2023 om een Submarine Escape and Rescue Office (bureau SMER) op te richten, deed zich de mogelijkheid voor om het project O 13 structureel bij de Onderzeedienst te beleggen. Het bureau SMER is een bureau speciaal belast met het uitvoeren van het beleid hoe om te gaan met onderzeebootongevallen tijdens een operationele opdracht.

Aangezien de zoektocht naar de O 13 beschouwd kan worden als een zogenaamd “Cold Case” onderzeebootongeval, sluit dit naadloos aan bij de opdracht van het bureau SMER. Inmiddels heeft er een personeelswijziging plaatsgevonden waarbij de senior-adviseur van het bureau SMER (LTZ2OC b.d.) Toon Mariën de taak projectleider zoektocht O 13 op zich genomen heeft. Als projectleider O 13 blijft hij als adviseur aan bureau SMER verbonden. De vertrekkende projectleider O 13 Jouke Spoelstra blijft betrokken bij het project. Beide ontwikkelingen zijn positief voor het project O 13 en het bureau SMER.

Ten besluit

Ik hoop dat ik u met deze nieuwsbrief een beetje heb bijgepraat en hoop van harte dat we elkaar bij de 4 mei herdenking in 2025 mogen ontmoeten. Uiteindelijk gaat er niets boven persoonlijk contact. Bovendien is het ook een fijn samenzijn onder lotgenoten. Mocht u vragen of ideeën hebben dan kunt u altijd contact met mij opnemen.

Ik besluit met u allen heel fijne feestdagen te wensen en veel gezondheid in het nieuwe jaar.

Hartelijk groet,

Wiebe van Beek

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Commandant Onderzeedienst